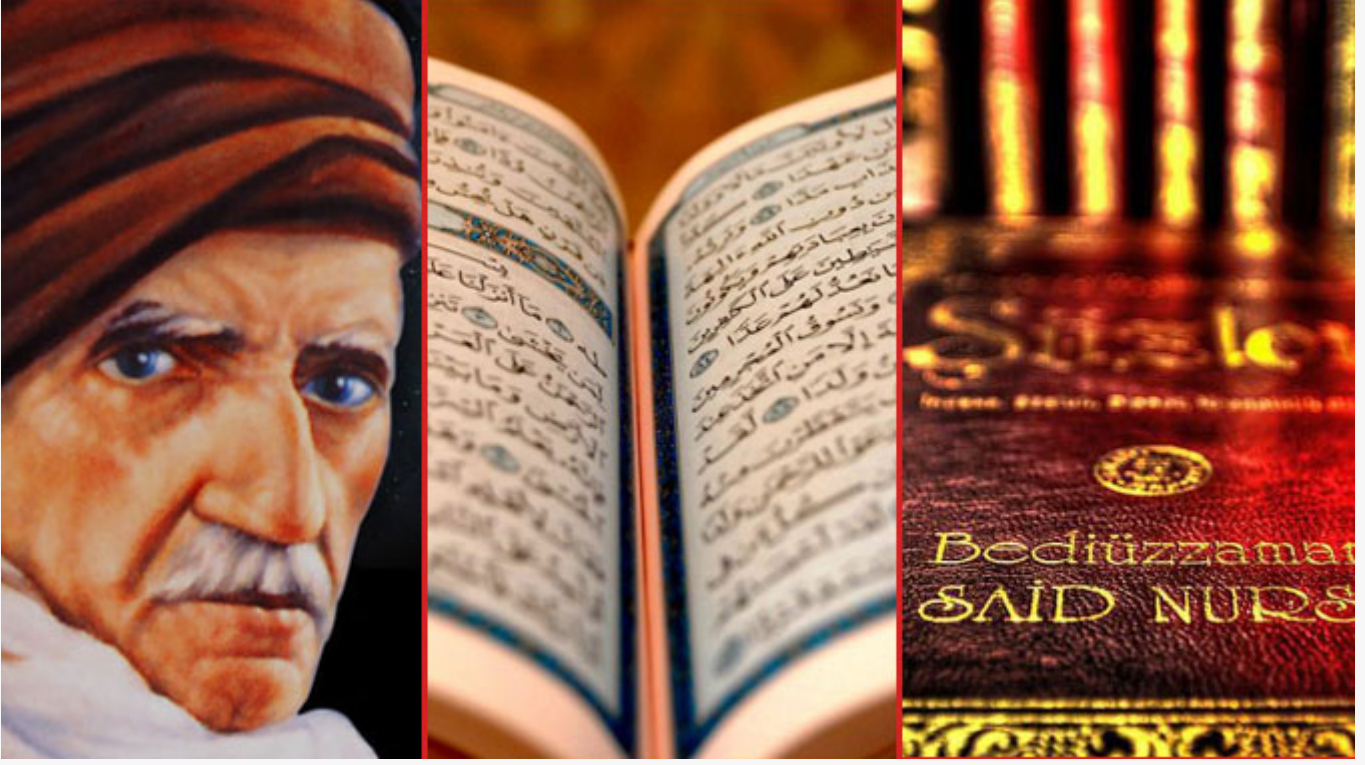

Risale-i Nur'un küçük bir fidanlığı: Üçüncü Söz

Risale-i Nur'un her bir risalesi ve bahsi, Risale-i Nur'un adeta bir çekirdeği, fihristesi veya fidanlığı gibidir. Hemen her bir bahiste Kur'ân'ın esas aldığı dört unsurun ve sair iman hakikatlerinin özü ve özeti vardır. Üçüncü Söz de bu bahislerden ve küçük fidanlıklardan birisidir.

Çağımızın eşsiz Kur'ân tefsiri Risale-i Nur, insanlığın aslî meselesi olan ebedî hayatının kurtuluşuna vesilelik yapan çok mükemmel bir külliyyattır. "Kur'ân'ın takip ettiği dört temel unsur olan tevhid, nübüvvet, haşir, adalet ve ibadet"¹ üzerine kurulu hakikatlerle insanların hem şahsi, hem içtimai, hem de siyasi hayatına hayat ve nur vermektedir.

Risale-i Nur'un her bir risalesi ve bahsi, Risale-i Nur'un adeta bir çekirdeği, fihristesi veya fidanlığı gibidir. Hemen her bir bahiste Kur'ân'ın esas aldığı dört unsurun ve sair iman hakikatlerinin özü ve özeti vardır. Bu yazımızda ele alacağımız Üçüncü Söz de bu bahislerden ve küçük fidanlıklardan birisidir.

Söz, evvelâ, "Ey insanlar Rabbinize kulluk ediniz" (Bakara Suresi 21) âyetinin mealinde insanın yaratılışının gayesi olan ibadeti yani kulluğunu ele alarak, ibadetin büyük bir ticaret ve saadet olduğunu beyan etmektedir. Çünkü "İnsanın bu dünyaya gönderilmesinin hikmeti ve gayesi Halık-ı Kâinat'ı tanımak ve Ona iman edip ibadet etmektir."² Üçüncü Söz bu hayatî vazifeyi özet olarak anlatıp, tafsilatını sair risalelere bırakarak muhatabı, Risale-i Nur Külliyyatına sevk etmektedir. İkinci adım olarak da, fık ve sefahatin, yani haram eğlencelerin hasaret ve felaket, yani zararlı ve mahvedici olduğunu belirterek, insanın kurtuluşu için mutlaka farzlarını eda edip, günahlardan kaçınmasının zaruri olduğu mesajını vermektedir.

Üçüncü Söz, verdiği kısa temsille çok mühim hakikatlerin ucunu göstermektedir. Temsildeki asker, insanın bu dünyada Allah'ın emirleri dairesinde hareket etmesi ve emredilen vazifeleri yerine getirmesi gerektiğini hatırlatmaktadır. Evet, "İnsan bir askerdir. Bu itibarla, insanın Allah'a karşı ubudiyet, vazifesidir. Terk-i kebâir takvasıdır. Nefis ve şeytanla uğraşması cihadıdır."³ Temsildeki yol ise, insanın bu dünyada kalıcı değil, yolcu olduğunu "ve bu yolculuk ise, âlem-i ervahtan, rahm-ı maderden, gençlikten, ihtiyarlıktan, kabirden, berzahtan, haşirden, köprüden geçen ebedü'l-âbâd tarafına bir yolculuktur."⁴ Temsilde yolun ikiye ayrılması, sağ yolun hiç zararsız ve büyük kâr ve rahat; sol yolun ise, faydasız zararlı olmasına işaret eder ki, "İnsan, ahsen-i takvîmde yaratıldığı ve ona gayet câmi' bir istidad verildiği için, esfel-i sâfilînden tâ âlâ-yı illiyyîne, ferşten tâ Arşa, zerreden tâ şemse kadar dizilmiş olan makamâta, merâtibe, derecâta, derekâta girebilir ve düşebilir bir meydan-ı imtihana atılmış, nihayetsiz sukut ve suûda giden iki yol onun önünde açılmış bir mu'cize-i Kudret ve netice-i hilkat ve acûbe-i san'at olarak şu dünyaya gönderilmiştir."⁵

İnsanın önüne açılan bu iki yolun mahiyetini nazarlara sunan Üçüncü Söz, temsilde o iki yolun mahiyetini bildiren muarrif yani tarif edici adam ile de, Nübüvvet hakikatine dikkat çekmektedir. Başta Peygamber Efendimiz Aleyhissalatu Vesselâm olmak üzere bütün peygamberler beşerin şaşmaması için doğru yolun tarifçileridirler. “Madem nev-i beşerin fitrî kuvvelerine sair hayvanat gibi had konulmamış, ondan tecavüzat çıkmış. Hem insan; maddî olduğu gibi, maneviyat cihetinde de bütün kâinatla alâkadâr olmasından, hilkat-i kâinattaki hikmet-i âliye-i beşeriyeti nizam ve intizam altına alan çekirdek hükmünde olan istidadatı, inkişaf ettirmekle emanet-i kübra vazifesini yapmak cihetiyle nübüvvet zaruridir.”⁶ Hem “Nev-i beşerde nübüvvet, beşerdeki hayır ve kemalâtın fezlekese ve esasıdır. Bilbedahe, hak ve hakikat, nübüvvet içindedir ve nebiler elindedir.”⁷ “Binaenaleyh, nübüvvet öyle bir çekirdektir ki, İslâmiyet şeceresi bütün semeratıyla, çiçekleriyle o çekirdekten çıkmıştır.”⁸ “Evet, şöyle müzeyyen bir kâinatın, öyle mukaddes bir Saniine böyle bir Resûl-i Ekrem, ışık şemse lüzumu derecesinde elzemdir. Çünkü nasıl güneş, ziya vermeksizin mümkün değildir; öyle de Ulûhiyet de, Peygamberleri göndermekle kendini göstermeksizin mümkün değildir.”⁹

Üçüncü Söz, nübüvvet yolunu ilâhî kanunlara riayet olarak nitelemektedir. Çünkü “İnsan, santral gibi, bütün hilkatın nizamlarına ve fitratın kanunlarına ve kâinattaki nevamis-i ilâhiyenin şualarına bir merkezdir. Binaenaleyh, insanın, o kanunlara intisap ve irtibat etmesi ve o namusların eteklerine yapışıp temessük etmesi lâzımdır ki, umumi cereyanı temin etsin. Ve tabakat-ı âlemde deveran eden dolapların hareketlerine muhalefetle o dolapların çarkları altında ezilmesin. Bu da, ancak o emir ve nevahiden ibaret olan ibadetle olur.”¹⁰ İlâhi kanunlara riayet etmeyenleri de asi ve hevaya tabi olarak görmektedir. Temsilde, istikameti temsil eden sağ yolda giden askerin taşıdığı çanta ve silahın ibadet ve takva olduğunu belirten Üçüncü Söz, insanın mükellef olduğu ibadetini sağlıklı yapabilmesi için mutlaka takvanın lüzumuna dikkat çekmektedir. “Takva, menhiyattan ve günahlardan içtinab”¹¹ olduğu için, mü’min olan bir insanın, “müthiş düşmanlarına karşı Kur’ân tezgâhında yapılan takva zırhını”¹² kuşanması gerekmektedir. Çünkü “Hilkat-i beşerdeki hikmet ve ibadetin de neticesi takvadır ve takva da en büyük mertebedir.”¹³

Üçüncü Söz, âbid namazında şehadet getirerek tevhidi ilan edip “Yani, ‘Hâlık ve Rezzâk, Ondan başka yoktur. Zarar ve menfaat, Onun elindedir. O hem Hakîm’dir, abes iş yapmaz. Hem Rahîm’dir, ihsanı, merhameti çoktur’ diye itikad ettiğinden, her şeyde bir hazîne-i rahmet kapısını bulur. Duâ ile çalar. Hem her şeyi kendi Rabbinin emrine musahhar görür. Rabbine ilticâ eder; tevekkül ile istinad edip, her musîbete karşı tahassun eder. İmânı ona bir emniyet-i tâmmeye verir.”¹⁴ ifadeleriyle, evvelâ tevhid hakikatine dikkat çekerek, tahkiki bir imanın elzemiyetini bildirmektedir. Çünkü ancak “hakiki imanı elde eden adam kâinata meydan okuyabilir ve imanın kuvvetine göre hadisatın tazyikatından kurtulabilir”¹⁵ ve bu sayede “Her şeyde rahmet-i ilâhiyenin izini, özünü, yüzünü görür.”¹⁶ Bir nevî huzur kazanır.

Bu arada, Risale-i Nur’un mazhar olduğu Cenab-ı Hakkın Hâkim ve Rahim isimlerine dikkat çeken Üçüncü Söz, tahkiki iman gereği olan dua ve tevekkül hakikatlerini de nazarlara vermektedir. Evet, tam münevverü’l-kalb bir mü’min, imandan gelen cesaret ve tevekkülle, “küre-i arz bomba olup patlasa onu korkutmaz, belki harika bir kudret-i Samedaniyeyi lezzetli bir hayret ile seyredecek.”¹⁷ “Sefine-i hayatta kemal-i emniyetle hadisatın dağlarvârî dalgaları içinde seyrân eder. Bütün ağılıklarını Kadir-i Mutlak’ın yed-i kudretine emanet eder, rahatla dünyadan geçer, berzahta istirahat eder, sonra saadet-i ebediyeye girmek için cennete uçabilir. Demek, iman tevhidi, tevhid teslimi, teslim tevekkülü, tevekkül saadet-i dareyni iktiza eder.”¹⁸

Diğer taraftan, “Meşhur bir münevverü’l-akıl denilen kalpsiz bir fasık feylesof, gökte kuyruklu yıldızı görse yerde titrer”¹⁹ ifadesiyle de imansız bir ilmin evhama dönüştüğünü ve başa bir belâ olacağını ve insana bu dünyada cehennemî bir halet yaşatacağını ima etmektedir.

Üçüncü Söz, ubudiyet yolunun saadet-i ebediye, fîsk ve sefahat yolunun ise şekavet-i ebediye olacağı hakikati ışığında, dikkatleri haşır ve adalet unsurlarına çekmektedir. Evet, “Bir zaman sonra şu memleket (dünya) tebdil edilecek; bu ahali başka ve daimî bir memlekete nakledilecek. Orada herkes hizmetine mukabil ya ceza, ya mükâfat görecektir” yani “Bir Mahkeme-i Kübra var, bir dar-ı mükâfat ve ihsan ve bir dar-ı mücazat ve zindan var.”²⁰ “Demek bu meydan-ı imtihan olanlar, başıboş değiller; saadet sarayları ve zindanlar onları bekliyorlar.”²¹

Üçüncü Söz, netice olarak; “Ahiret gibi dünya saadeti dahi ibadette ve Allah’a asker olmaktadır. Öyle ise biz daima ‘Emirlerine itaat ettirdiği ve hayırlı işlerde başarıya ulaştırdığı için Allah’a hamd olsun’ demeliyiz ve Müslüman olduğumuza şükretmeliyiz”²² diyerek “insanın en evvel ve en büyük vazifelerinden olan hamdin ve şükürün”²³ kıymet ve

ehemmiyetine dikkat çekmektedir. Çünkü “Halık-ı Rahman’ın, ibadından istediği en mühim iş şükürdür.”²⁴ Hem, “şükür içinde safi bir iman var; halis bir tevhid bulunur.”²⁵

Evet, daha birçok manaları havi Üçüncü Söz’de ve sair Sözlerde yoğunlaşmak temennisiyle.

Dipnotlar:

1-İşaratü’l-İ’câz 28, 2-Şualar 172, 3-Mesnevi-i Nuriye 354, 4-Sözler 522, 5-Sözler, s. 289 6-Emirdağ Lahikası, 7-Lem’alar 312, 8-Mesnevî-i Nuriye 137, 9-Sözler 103, 10-İşaratü’l-İ’caz 229, 11-Kastamonu Lahikası 205, 12-Lem’alar 211, 13-İşaratü’l-İ’caz 252, 14-Sözler 36, 15-age.501, 16-Kastamonu Lahikası 165, 17-Sözler 37, 18-age.501, 19-age.37, 20-age.84, 21-age.89, 22-age.38, 23-Mesnevi-i Nuriye 354, 24-Mektubat 609, 25-age.612